

3 Programma Balans in landelijk gebied

Inleiding en ontwikkelingen

De toekomst van het landelijk gebied staat volop in de schijnwerpers. Landbouw, stikstof, natuur, het haalt met grote regelmaat het landelijke en het regionale nieuws. De hoeveelheid rapporten over de toekomst van het landelijk gebied is eindeloos, de debatten zijn stevig. Met het concept van de Volhoudbare Landbouw is de koers in Zeeland uitgezet. Volhoudbare Landbouw gaat zowel over het verdienvermogen van het bedrijf en de keten als over het uitoefenen van het bedrijf in evenwicht met de omgevingskwaliteiten en de biodiversiteit. Met het Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied 2021 - 2030 is een samenhangende aanpak voor landbouw, biodiversiteit en klimaat gepresenteerd. Dat zijn de elementen waarop we de Zeeuwse toekomst van het landelijk gebied willen gaan bouwen: zowel aandacht voor verdienvermogen als biodiversiteit en investeren in samenhang en samenwerking. Dat zal stap voor stap gaan. De komende jaren zal nadrukkelijk ook de focus liggen op de aanpak van stikstof en herstel van de door stikstof belaste natuur. Dit gebeurt door maatregelen te treffen in en rondom deze natuurgebieden, overeenkomstig het Programma Natuur als onderdeel van de landelijke stikstof aanpak. Zowel herstel van de biodiversiteit als de route naar een volhoudbare landbouw is een zaak van lange adem. In begrotingsjaar 2022 gaan we daar gestaag mee voort.

Zowel de landbouw, als de natuur en het landschap zijn belangrijk voor de Zeeuwse economie. De Zeeuwse landbouw is en blijft daarom ook een belangrijke sector, waarbij het produceren van kwalitatief hoogwaardig (en veilig) voedsel centraal staat. Deze moet in samenhang gezien worden met de integrale aanpak van de landbouwtransitie, achteruitgang van de bodemvruchtbaarheid en bodembiodiversiteit, afname van waterkwaliteit, druk vanuit de keten, ontwikkelingen in de gewasbescherming, inzichten over de kringlooplandbouw, natuurinclusieve landbouw, enz. Voor de ondersteuning van ondernemers en de keten is het zoeken van aansluiting bij Europa belangrijk (Gemeenschappelijk landbouwbeleid, GLB), al is het alleen maar om houvast te hebben aan de juridische kaders. Er komt steeds meer zicht op deze kaders voor de komende jaren. Een deel van de steun aan ondernemers zal gaan lopen via de zogenoemde ecosysteemregeling, een regeling die aansluit bij de gekozen Zeeuwse aanpak. In de transitieperiode naar de komende periode GLB is 2022 een belangrijk jaar. Dan zullen er verschillende openstellingen zijn voor Zeeuwse partijen om gebruik te maken van de mogelijkheden van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3). Het gaat om openstellingen voor samenwerkingsprojecten en voor technische maatregelen.

De Zeeuwse Delta herbergt aantrekkelijke natuur en een prachtig landschap, met kust en deltawateren, kreken, poelgronden en oude kreekruggen. Deze kwaliteiten zijn van grote waarde, voor de biodiversiteit, maar ook voor de economie en voor de aantrekkingskracht van de provincie. De zorgen om de achteruitgang van de biodiversiteit zijn ook in Zeeland groot. De eerste Zeeuwse natuurrapportage 2019 liet zien dat het gevoerde natuurbeleid effectief is, maar dat er meer nodig is om de biodiversiteit daadwerkelijk te herstellen en de Natura 2000- instandhoudingsdoelen te realiseren. Aanvullend op de bestaande mogelijkheden en afspraken zijn er afgelopen jaren in de stikstofaanpak stevige afspraken gemaakt met het Rijk om meer te doen aan natuurherstel. Met het Programma Natuur wordt de Provincie ook in staat gesteld hier samen met de partners in het landelijk gebied invulling aan te geven. Er liggen nu afspraken voor de eerste drie jaar. Direct aanpakken en tegelijk de planvorming starten om te komen tot structureel natuurherstel is het motto. De komende jaren zal voor nog eens zeven jaar een afspraak met het Rijk worden gemaakt. De maatregelen in de tweede fase Programma Natuur zullen gebaseerd moeten zijn op maatregelen die voortvloeien uit de op te stellen gebiedsplannen stikstof en de N2000-natuurbeheerplannen. In 2022 zullen we de voorbereidingen hiervoor voortvarend aanpakken.

De afspraken zijn aanvullend. Dat wil zeggen dat we tegelijkertijd onverminderd voort zullen gaan met de afronding van het Natuurnetwerk Zeeland, het mogelijk maken van het natuurbeheer, investeringen in de soortenaanpak, het bestrijden van exoten en het uitvoeren van het faunabeleid. Hierbij zullen we zoveel mogelijk de samenwerking zoeken tussen de natuurorganisaties, de landbouw, de particulieren.

In 2022 zal een start gemaakt worden met de uitvoering van de vastgestelde Zeeuwse Bosvisie. De inzet van de Bosvisie is het versterken van het areaal bos en groen, passend in de ecologische en landschappelijke structuur. Hiermee draagt Zeeland bij aan de doelen van het klimaatakkoord. De Bosvisie is samen met partijen opgesteld. Ook de uitvoering zal in samenwerking opgepakt worden. Verschillende ondernemers en partijen hebben hier ideeën en plannen voor. De uitvoering zal

een breed scala aan projectmogelijkheden omvatten, groene lijnelementen, dorpsbossen, landgoederen, natuurbos, agroforestry, voedselbossen.

De aanpak in het landelijk gebied gaat niet alleen over natuur en landbouw. Ook de opgaven voor klimaat, energie, woningbouw en toerisme hebben een relatie met en spelen zich af in het landelijk gebied. Dat vraagt in toenemende mate aandacht voor integrale planvorming en integrale uitvoering van maatregelen. Daar waar veel opgaven en doelen samenkomen, zal de Provincie samen met partijen investeren in een gebiedsgerichte aanpak (zie ook hoofdstuk Opgave stikstof). Aandacht voor een zorgvuldige landschappelijke inrichting en een herkenbaar landschap is daarbij cruciaal. Om de juiste afwegingen te kunnen maken zijn heldere keuzes noodzakelijk, een belangrijk landschappelijk kader is daarbij onmisbaar. Overeenkomstig het Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied starten we daarom in 2022 een proces op om te komen tot een Zeeuws gedragen landschapsvisie. Deze landschappelijke analyse bouwt voort op de beschreven landschapstypen uit de Zeeuwse Bosvisie.

Steeds meer bewoners en bezoekers vinden of zoeken ruimte om te recreëren, hun sport uit te oefenen of gewoon te genieten van het agrarische landschap, de aantrekkelijke dorpen en steden en de bijzondere natuur. Met de verwachte toeristische toename zal de druk op het landelijk gebied alleen maar toenemen. Als provincie zetten we in om de aantrekkelijkheid van het landelijk gebied te vergroten. We doen dit door het stimuleren van een toeristisch mobiliteitsnetwerk met wandel- en fietsknooppunten, aanleg van voorzieningen om natuur- en landschapswaarden zichtbaar en beleefbaar te maken, (natuur)gebieden nog toegankelijker te maken en aandacht te schenken aan de (ontstaans)geschiedenis van het landschap, waaronder de verkrijging van de Unesco-status Geopark voor de Schelde Delta. Hierbij zoeken we de raakvlakken met onder andere cultuur en recreatie en werken we aan wederzijdse versterking.

Met de afspraken voor de eerste fase Programma Natuur wordt een mooie vervolgstap gezet op weg naar herstel van de biodiversiteit in en om de natuur. Echter, om tot volledige doelrealisatie te komen is een volgende stap nodig op weg naar een natuurinclusieve samenleving, een samenleving waarin natuur overall een aandachtspunt is. Tussen het Rijk en de provincies zullen hier in 2022 afspraken over worden gemaakt. Verschillende initiatieven binnen het programma raken dit doel al, onder andere natuurbeleving en toegankelijkheid van natuurgebieden. Maar het gaat juist ook om verbinding met andere taken en programma's, zoals met het weg- en waterbeheer, met de inrichting van de stad en met bedrijventerreinen. In 2022 zullen we hierin verder investeren.

Speerpunten

Uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied en de daaronder vallende acties en opgaven, specifiek:

- Versterken inzet voor herstel biodiversiteit onder andere door het uitwerken, uitvoeren en verder invullen van het landelijke Programma Natuur, als onderdeel van de landelijke aanpak stikstof
- Een start maken met de nieuwe generatie N2000 Beheerplannen die onder meer sturend zijn voor de uitvoering van het Programma Natuur
- Versnelling van de aanleg van het Natuurnetwerk Zeeland
- Ondersteunen initiatieven die bijdragen aan de transitie naar een volhoudbare landbouw en hiervoor de verschillende openstellingen van de transitieperiode POP3 dit jaar optimaal benutten.
- Opstellen van een landschapsvisie en het benoemen van de Zeeuwse kernkwaliteiten daarbij
- Bevorderen van samenwerking en integrale uitvoering van projecten en maatregelen

Provinciale beleidskaders

- Uitvoeringsprogramma Landelijk gebied 2021 - 2030
- [Omgevingsvisie 2021 \(concept\)](#)
- [Natuurvisie Zeeland 2017-2022](#)
- [Natuurbeheerplan Zeeland](#)

- [Beheerplannen Natura2000](#)
- [Nota Natuurbeleving](#)
- [Nota toegankelijkheid natuurgebieden \(Natuurlijk genieten in Zeeland\) 2010](#)
- [Beleidsnota Natuurwetgeving](#)
- [Omgevingsplan Zeeland](#)
- [Omgevingsverordening](#)
- [Economische Agenda](#)
- [Nota Grondbeleid](#)
- [Natuurrapportage Zeeland 2019](#)

Reguliere taken

- Verstrekken subsidies voor natuurbeheer
- Subsidieverlening agrarisch natuurbeheer aan Collectief Poldernatuur, die vergoedingen aan agrariërs uitkeert
- Subsidieverlening aan de Faunabeheer Eenheid, die Faunabeheerplannen opstelt en uitvoert;
- Het opstellen van Natura 2000 beheerplannen
- Zorgdragen voor de totstandkoming Natuurwerk Zeeland
- Uitvoering van de wettelijke taken en vergunningverlening in het kader van wet Natuurbescherming voor gebiedsbescherming en soortenbescherming
- Evaluatie van beleidsregels en het opstellen daarvan uit oogpunt van gebiedsbescherming en soortenbescherming
- Subsidie verstrekken aan IVN/De Zeeuwse Natuur, Nationaal Park Oosterschelde, Stichting Het Zeeuwse Landschap, Stichting Landschapsbeheer Zeeland en Terra Maris
- Uitvoeren taak zelfrealisatie, verwerving en vervreemding van gronden en tijdelijk beheer van gronden in combinatie met landbouwkundige structuurverbetering
- Monitoring en beoordeling van natuurkwaliteit
- Rapportage aan de Staatssecretaris, de Tweede Kamer en Provinciale Staten via de jaarlijkse Voortgangsrapportage Natuur.

Maatschappelijk effect

Versterken van de biodiversiteit, het realiseren van een volhoudbare landbouw en een kwalitatief hoogwaardige voedselvoorziening, samen met andere partijen.

Doelstelling

Realisatie Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Zeeland is in 2027 gerealiseerd.

In het Natuurbeheerplan zijn de grenzen van het Natuurnetwerk vastgesteld. Per 1-1-2022 is de nog te realiseren restantopgave qua verwerving en inrichting nieuwe natuur 650 hectare. Dat vraagt gemiddeld per jaar richting 2027 een realisatie van ruim 100 hectare per jaar.

Acties

Blijven toepassen algemene uitgangspunten onder andere verweving op basis van vrijwilligheid, geen planologische schaduwwerking en afstemming tussen natuur en landbouw.

Continuering inzet Kavelruilbureau in combinatie met de Grondbank Zeeland

Inzet Zeeuws Particulier Grondbezit en betrekken bij het realiseren van het Natuurnetwerk Zeeland

Versnelling van realisatie van de resterende natuurontwikkelingsopgave door middel van aanbod en kansen die zich voordoen

Het Natuurnetwerk Zeeland bestaat uit een restantopgave van 650 hectare nieuwe in te richten natuur tot eind 2027. Niet alle gronden die als kans worden aangeboden kunnen worden ingericht als natuur. Dit hangt onder meer af van de ligging en aanwezige milieu-condities in relatie tot natuurontwikkelingsmogelijkheden. Overeenkomstig het Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied 2021-2030 en het Programma Natuur, 2021-2030 zal de komende jaren worden ingezet op het versnelt verwerven en inrichten van zogenaamde sleutelhectares. Deze sleutelhectares maken onderdeel uit van de restopgave Natuurnetwerk Zeeland waarbij verwerving, inrichting of functieverandering leidt tot grotere en robuustere natuurlijke eenheden. Van de genoemde restopgave zit 128 hectare in de planning om binnen één tot drie jaar te realiseren als Natuurnetwerk Zeeland.

Zoeken naar mee koppelkansen met andere opgaven uit oogpunt realisatie Natuurnetwerk Zeeland

Doelstelling

Natuurbeheer en natuurbescherming

Zorgdragen voor het beheer en de bescherming van natuur en landschap in Zeeland. Het te beheren natuurnetwerk is opgenomen in het Natuurbeheerplan Zeeland en wordt uitgevoerd volgens de voorwaarden zoals opgenomen in het [Subsidiestelstel Natuur en Landschapsbeheer \(SNL\)](#).

Het gaat hierbij om natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer, faunabeheer, soortenbescherming, exotenbestrijding en monitoring. De subsidie is een tegemoetkoming in de kosten die eigenaren en beheerders van natuur en beheergebieden moeten maken om hun gebieden te ontwikkelen en/of in stand te kunnen houden. Bij agrarisch natuurbeheer worden ook gedeelde inkomsten vergoed. De kosten voor het bestrijden van exoten en het verlenen van tegemoetkomingen bij wildschade vallen ook onder dit onderdeel.

Acties

Bescherming van natuurgebieden en soorten via de bestaande wetgeving, zoals vastgelegd in de Wet natuurbescherming en de Wet ruimtelijke ordening (Natuurnetwerk Zeeland) en de keuzes in de beleidsnota Natuurwetgeving

Bestrijding van schadeveroorzakende soorten en zorgdragen voor de uitkering van schadevergoedingen voor fauna

Evalueren ganzenopvangbeleid

Afronden van de evaluatie van het ganzenopvang- en faunaschade beleid.

Het verlenen van subsidie voor functieverandering en inrichting van nieuwe natuur en herstel van bestaande natuur op grond van het subsidiestelsel Natuur en Landschap met SKNL of nog nieuw te ontwikkelen instrumentarium.

Monitoring van natuurgebieden conform landelijke afspraken en het provinciaal monitoringsplan

In 2022 zal de tweede Natuurrapportage Zeeland worden opgeleverd en het Monitoringsplan worden geactualiseerd.

Provinciale aanpak invasieve exoten door middel van preventie, eliminatie en beheer opstellen, en het uitvoeren van tenminste twee bestrijdingsacties.

Provinciale aanpak invasieve exoten door middel van preventie, eliminatie en beheer opstellen, en het uitvoeren van tenminste twee bestrijdingsacties. Exotische soorten die daarbij zeker aangepakt gaan worden zijn de rosse stekelstaart en watercrassula.

Uitvoeren onderzoek naar verwilderde katten

Uitwerken van de uitkomsten van de Passende Beoordelingen voor het snijden en rapen van zeegroenten en schelpdieren, evenementen vliegbewegingen zoals afgesproken bij de totstandkoming van de beleidsnota Natuurwetgeving.

Vergoeden en aansturen van agrarisch natuurbeheer via het Collectief Poldernatuur en daardoor een substantiële bijdrage te leveren aan de biodiversiteit en het landschap buiten de natuurgebieden.

Vergoeden en aansturen van natuurbeheer op grond van het subsidiestelsel Natuur en Landschap middels de kaders uit het Natuurbeheerplan

Zorgdragen voor het opstellen van Natura 2000 beheerplannen; vaststellen van de laatste beheerplannen Manteling van Walcheren en Kop van Schouwen; starten met het actualiseren van de overige beheerplannen in relatie tot de stikstofproblematiek

Uitvoeren van minimaal drie projecten op het gebied van actief soortenbeleid.

Daarbij zal prioriteit gegeven worden aan projecten die betrekking hebben op de kust (plevieren) en het agrarisch gebied (zomertortel en patrijs).

Evaluëren onderzoek RUD Zeeland naar een adequaat uitvoeringsniveau van het natuurtoezicht in Zeeland, na evaluatie vervolgacties bepalen.

De uitvoering van het toezicht en handhaving van de groene wetgeving is gemandateerd aan de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD). Door toenemende druk op natuur in het buitengebied wordt er steeds meer inzet gevraagd. De RUD heeft een adviesbureau opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren naar een adequaat uitvoeringsniveau van het natuurtoezicht in Zeeland. Naar verwachting worden de resultaten uit dit onderzoek in 2022 uitgewerkt.

Doelstelling

Natuurherstel

Zorgdragen voor de uitvoering van herstelmaatregelen in en om bestaande Natura 2000-gebieden waar een extra kwaliteitsimpuls noodzakelijk is. Waarbij we inzetten op duurzaam herstel van de natuur, het versterken van de biodiversiteit en het bereiken van de instandhoudingsdoelen die geformuleerd zijn voor deze gebieden. Nieuwe inzichten op basis van monitoring en fysiek herstel worden opgenomen in de te actualiseren beheerplannen Natura 2000. Deze vormen de basis voor een nieuw Uitvoeringsprogramma Natuurherstel 2022–2030. Daarbij ligt de aanvullende focus vanaf 2022 ook op uitvoering van het [Programma Natuur, fase 1 2021-2025](#) als onderdeel van de landelijke stikstof aanpak.

Acties

Uitvoeren van tenminste één nazorgproject in of nabij Natura2000-gebieden

Uitvoeren van tenminste vijf projecten gericht op herstel- en instandhoudingsmaatregelen in Natura2000-gebieden met als doel het effect van de uitstoot van stikstof te verminderen en de natuur te behouden en te versterken

Doelstelling

Natuurbeleving, verbreding en verbinding

De natuur en het landschap in Zeeland beter bekend en beleefbaar maken; toewerken naar een betere spreiding van bezoekers over de natuurgebieden in Zeeland met inachtneming van de kwetsbaarheid van gebieden en natuurwaarden.

Zoeken van verbindingen tussen mens en natuur en het toewerken naar een natuur-inclusieve samenleving.

Acties

Continueren van de 90% toegankelijkheid/beleefbaarheid van de natuurgebieden

De bestaande 2100 kilometer wandelnetwerk en boerenlandpaden worden beheerd

Gezamenlijk met partners en de Zeeuwse Natuur tot uitvoering brengen van een gezamenlijk plan gericht op activiteiten die zorgen dat natuurgebieden kunnen worden beleefd, natuureducatie, natuurvoorlichting en –promotie

Het stimuleren van maatschappelijke initiatieven op het vlak van natuur en landschap en het betrekken van vrijwilligers bij de natuur

Het totaal aan voorzieningen, activiteiten, bezienswaardigheden en programma's op het gebied van natuurbeleving is op één plaats vindbaar en duidelijke en overzichtelijk ontsloten

In de praktijk brengen in samenwerking met natuurorganisaties en toeristisch-recreatieve organisaties van de in 2019 ontwikkelde branding strategie

In of bij ten minste twee natuurgebieden extra (recreatieve) voorzieningen aanbrengen om de beleving van de natuur te vergroten

Ondersteunen van het Nationaal Park Oosterschelde bij de uitvoering van het projectplan voor de doorontwikkeling van het Park

Opstellen van een bidbook ter verkrijging van de UNESCO Geopark status en de meerwaarde te onderzoeken

Het binnenhalen van de UNESCO Geopark-status en het uitwerken van acties die vanuit het partnernetwerk worden benoemd.

Opstellen Zeeuws actieplan voor de groene vrijwilligers

Het (laten) uitvoeren van het Zeeuws actieplan voor de groene vrijwilligers

Starten met het opstellen van een landschapsvisie, af te ronden in 2023.

Doelstelling

Een volhoudbare landbouw

Zeeland kent op de lange termijn een volhoudbare landbouw.

Een sector die economisch gezond is en produceert in evenwicht met de natuurlijke omgeving. Hiervoor ondersteunen we ondernemers en organisaties die aan de slag willen met belangrijke thema's als bodem, water, biodiversiteit, innovatie etc. Het POP programma is hiervoor een belangrijke financieringsbron. In 2022 zullen we, in lijn met landelijk en Europees beleid, meer gaan werken met belonen naar prestatie. Hiervoor worden indicatoren ontwikkeld.

Acties

Ondersteunen van minimaal één initiatief dat zich richt op het werken met belonen voor maatschappelijke prestaties middels KPI's in de landbouw

In 2022 zullen we tenminste 2 KPI's in gebruik nemen die het mogelijk maken het landbouwbeleid te monitoren op basis van objectieve gegevens. We zullen hierbij specifiek kijken naar Zeeuwse indicatoren zoals water of bodem.

Ondersteunen van tenminste twee initiatieven die zich richten op de doelstelling voor het versterken van de positie van de boer in de keten

De marges voor de primaire producent zijn vaak erg laag. Samen met de landelijke Taskforce korten ketens en Fooddelta Zeeland gaan we concreet twee Zeeuwse ketenprojecten opzetten.

Ondersteunen van minimaal één initiatief dat zich richt op de doelstelling voor de biologische sector
Biologisch boeren blijkt meerdere positieve effecten te hebben die bedragen aan de transitie naar een volhoudbare landbouw. Uit gesprekken met de sector leren we dat met name ketenontwikkeling en mechanisering van belang zijn. Wij zullen minimaal één concreet initiatief ondersteunen en de gesprekken met de sector voortzetten.

In 2022 zullen we tenminste twee KPI's in gebruik nemen die het mogelijk maken het landbouwbeleid te monitoren op basis van objectieve gegevens.

Ondersteunen van tenminste twee initiatieven die bijdragen aan de doelstellingen voor een betere bodemstructuur en bodemvruchtbaarheid

Bodem is de belangrijkste productiefactor voor de akkerbouw. Bodemkwaliteit willen bevorderen, bijvoorbeeld rondom organische stof en bodembiodiversiteit. Meten is heel belangrijk, zie ook de actie rondom KPI's. We gaan minimaal 2 projecten ondersteunen die zich richten op deze onderwerpen.

Ondersteunen van tenminste twee initiatieven die bijdragen aan het herstel en beter benutten van functionele agrobiodiversiteit

Functionele agrobiodiversiteit betekent dat de natuurlijke omgeving mede bepalend is voor het producerend vermogen van onze gronden. Het belang wordt steeds groter door ontwikkeling in de gewasbeschermingsmiddelentoeelatingen en de klimaatverandering. In 2022 ondersteunen we minimaal twee projecten rondom dit onderwerp, bijvoorbeeld rondom de effecten van strokenteelt en nieuwe teelsystemen in de fruitteelt. Daarnaast ondersteunen we ook weer het agrarisch natuurbeheer.

Ondersteunen van tenminste twee initiatieven die zich richten op eiwittransitie

Eiwittransitie is de overgang van dierlijke eiwitten naar meer plantaardige eiwitten. Zeeland kan daar goed op inspelen vanuit de traditie van de teelt van eiwitgewassen op land en uit zee. We hebben ook de gehele ketens in onze provincie. In 2022 zullen we de netwerkvorming in Protein Delta verder ondersteunen en ook minimaal 2 concrete ketenprojecten uitvoeren.

Ondersteunen van tenminste drie programma's ter bevordering van kennis en innovatie in de agrarische sector

Kennis en innovatie zijn van cruciaal belang in landbouwtransitie. We zetten ook in 2022 in op POP3 openstellingen voor fysieke investeringen en samenwerkingsprojecten. Daarnaast willen we de positie van de Rusthoeve en het Groene onderwijs in Zeeland ondersteunen in samenhang met het Delta Climate Center.

Verbeteren agrarische structuur, tenminste 500 ha kavelruilen, conform POP aanvraag

Trendindicatoren

Trendindicatoren	2019	2020	2027
Living Planet Index *	6,4%	7,5%	nvt

* In 2019 is de Living Planet Index (LPI-index) op provinciaal niveau van CBS beschikbaar gekomen. De biodiversiteit is tov 1990 met 7,5% toegenomen. De LPI is echter een algemene index en er zijn grote verschillen binnen soortgroepen en tussen gebieden. Hier komt elke drie jaar een aparte rapportage voor naar Provinciale Staten om meer op detail te informeren.

Doelindicatoren

Doel	Indicator	Stand 2019	Stand 2020	Streefwaarde 2021	Streefwaarde 2022	Einddoel
Volhoudbare landbouw	Aantal ondernemers betrokken bij nieuwe kennistrjecten	0	200	200	200	200
Natuurontwikkeling	Aantal ha nog te realiseren nieuwe natuur <i>De ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN)</i>	802 (1-1-2020)	725	650 (1-1-2022)	550	0 (omvang is dan 5713 ha)
Natuurbescherming	Via de VRPZ geldt ruimtelijke bescherming via bestemmingsplannen	100%	100%	100%	100%	100%
Natuurbescherming	Actuele natuurbeheerplannen voor alle Natura2000 gebieden	5	5	5	6	7
Natuurverbreding	Aantal kilometer wandelnetwerk	2100 km	2100 km	2100 km	2100 km	2100 km
Natuurbeleving	Percentage toegankelijke beleefbare nieuwe natuur	>90%	>90%	>90%	Minimaal 90%	Minimaal 90%
Natuurbeheer	Aantal ha natuurareaal in beheer met contract Het beheer van natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	17.636	17.810	17.954	18.054	18.604

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Doelstelling	Begroting 2022
Lasten	
030101-Realisatie natuurnetwerk	3.443
030102-Natuurbeheer en natuurbescherming	13.785
030103-Natuurherstel	3.904
030105-Natuurbeleving: verbreding en verbinding	2.893
030106-Een volhoudbare landbouw	2.020
039999 Ambtelijke inzet	3.329
Totaal Lasten	29.374
Baten	
030101-Realisatie natuurnetwerk	1.026
030102-Natuurbeheer en natuurbescherming	228
Totaal Baten	1.254
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	28.121
Onttrekkingen	
980399 Bestemmingsreserves-Pr.3	1.588
Resultaat na bestemming	26.532